

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΠΡ 519	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	E, Z
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Νεολιθικός Πολιτισμός		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ειδίκευσης γενικών γνώσεων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία Το Αιγαίο και η Μεσόγειος κατά τη 2η χιλιετία π.Χ.		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	-		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	-		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί ο νεολιθικός πολιτισμός όπως αυτός αναπτύσσεται στον ευρύτερο αιγαιακό χώρο και την ελληνική χερσόνησο. Πιο συγκεκριμένα, ξεκινώντας από την εξοικείωση με τη σχετική ορολογία, τις θεωρίες για την ανάπτυξη του νεολιθικού τρόπου ζωής και μια πρώτη επισκόπηση των κύριων χαρακτηριστικών του υλικού πολιτισμού, επιδιώκεται να σκιαγραφηθούν τα βασικά χαρακτηριστικά της Νεολιθικής περιόδου της Ελλάδας με έμφαση στις ποικίλες όψεις της καθημερινή ζωής. Οι τεχνικές κατασκευής και χρήσης των αντικειμένων με όλους τους ανθρωπολογικούς προβληματισμούς που η μελέτη και η ερμηνεία τους φέρει, αποτελούν τον βασικό άξονα της προσέγγισης της περιόδου. Στο πλαίσιο αυτό, θα συζητηθούν τόσο οι δυναμικές διαδικασίες παραγωγής του νεολιθικού πολιτισμού, όσο και οι πολιτικές, ιδεολογικές και συμβολικές προεκτάσεις του. Παράλληλα, στόχος του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες μια εικόνα για τις ομοιότητες και τις διαφορές που ο νεολιθικός υλικός πολιτισμός εμφανίζει σε κάθε γεωγραφική περιοχή. Στο πλαίσιο αυτό, παρουσιάζονται συγκεκριμένα οι αντιπροσωπευτικότερες αρχαιολογικές θέσεις κάθε επιμέρους περιόδου, από την Αρχαιότερη έως και την Τελική Νεολιθική, ενώ ειδική αναφορά γίνεται στις διαδικασίες μετασχηματισμού των νεολιθικών κοινωνιών και στη σταδιακή ανάπτυξη των κοινωνιών της Εποχής του Χαλκού.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- Η γνωριμία και η εξοικείωση των συμμετεχόντων και των συμμετεχουσών με τις βασικές θεωρίες νεολιθικοποίησης, τη σύνδεσή τους με το μεσολιθικό και παλαιολιθικό «υπόστρωμα».
- Η γνωριμία με τις διάφορες πτυχές του νεολιθικού τρόπου ζωής στον αιγαιακό χώρο και η ένταξή τους στο πλαίσιο των ευρύτερων εξελίξεων στην Ανατολική Μεσόγειο και τις γύρω περιοχές.
- Η γνωριμία με τα σύγχρονα αρχαιολογικά δεδομένα της εξεταζόμενης περιόδου, τις βασικές κατηγορίες υλικού πολιτισμού με τις κατά τόπους παραλλαγές και διαφοροποιήσεις τους.
- Η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις αρχαιολογικές θέσεις αναφοράς της κάθε χρονικής περιόδου.
- Η γνωριμία με τη θεωρητική ανθρωπολογική και αρχαιολογική συζήτηση που άπτεται όψεων της καθημερινής ζωής του νεολιθικού ανθρώπου και η εξοικείωση με τη σχετική βιβλιογραφία

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα περιλαμβάνει 13 συνεδρίες. Η πρώτη συνεδρία είναι εισαγωγική και έχει σκοπό να παρουσιάσει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες τους βασικούς άξονες του μαθήματος, τη βασική και συμπληρωματική βιβλιογραφία καθώς και τον τρόπο εξέτασης. Οι τρεις ακόλουθες συνεδρίες στοχεύουν να αναπτύξουν το ζήτημα της ανάδυσης του νεολιθικού τρόπου παραγωγής ως φαινομένου και να εισάγουν τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στις σύγχρονες θεωρητικές συζητήσεις σχετικά με τη νεολιθικοποίηση. Οι επόμενες πέντε συνεδρίες αφιερώνονται στην παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών του νεολιθικού πολιτισμού στην Ελλάδα ακολουθώντας μια χρονολογική παρουσίαση των αρχαιολογικών δεδομένων και των βασικότερων αρχαιολογικών θέσεων. Στις ακόλουθες τρεις συνεδρίες εξετάζεται η τελευταία φάση της Νεολιθικής περιόδου (Τελική Νεολιθική/Χαλκολιθική) στην Ελλάδα και τις γύρω περιοχές, ενώ ξεχωριστή αναφορά γίνεται στη Νεολιθική Κύπρο. Η τελευταία συνεδρία έχει συγκεκριμένο χαρακτήρα.

Η κάθε συνάντηση διαιρείται σε ένα μέρος διάλεξης και σε ένα μέρος συζήτησης. Η διάρκεια του κάθε μέρους ποικίλλει ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε θεματικής αλλά και τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα και ερωτήματα των φοιτητών/τριών. Στο πλαίσιο κάποιων συναντήσεων, επιδιώκεται και η συμμετοχή προσκεκλημένων αρχαιολόγων-ειδικών στο εκάστοτε θέμα συζήτησης. Γενικότερος στόχος είναι η διάλεξη από πλευράς διδάσκοντος να μην μονοπωλεί τη διεξαγωγή του μαθήματος, αλλά, αντίθετα, να έχει έναν περισσότερο διαλογικό χαρακτήρα και οι φοιτητές/τριες να ενθαρρύνονται ώστε να παρεμβαίνουν με ερωτήσεις και σχόλια καθ' όλη την διάρκειά του.

Κάθε μάθημα συνοδεύεται από αναλυτικές παρουσιάσεις διαφανειών (power point) και συναφές οπτικοακουστικό υλικό, το οποίο θα βρίσκεται στη διάθεση των φοιτητών/τριών μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης. Το υλικό αυτό έχει ως στόχο αφενός τη διευκόλυνση της ίδιας της διδασκαλίας και αφετέρου την οργάνωση της μελέτης από τη μεριά των φοιτητών/τριών. Σε κάθε συνάντηση θα προτείνεται βασική και βοηθητική βιβλιογραφία, δικτυακές πηγές, ηλεκτρονικοί κατάλογοι μουσείων, αλλά και ειδικές σημειώσεις που θα υποβοηθούν την καλύτερη κατανόηση και εμβάθυνση σε κάθε υπό εξέταση θέμα.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Παράδοση στην αίθουσα διδασκαλίας, σεμιναριακές συναντήσεις πρόσωπο με πρόσωπο κατά την εκπόνηση των εργασιών</p>
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ</p>	<p>Χρήση παρουσίασης power point και σχετικών video,</p>

<p>ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>επίσημων ιστότοπων μουσείων, ανασκαφών και ερευνών. Τροφοδότηση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας ecourse με άρθρα και άλλο υλικό για τη συγγραφή των εργασιών και τη σχετική έρευνα.</p>																							
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="683 331 1015 398">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="1015 331 1350 398">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="683 398 1015 432">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="1015 398 1350 432">3 X 13 = 39 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="683 432 1015 544">Εκπαιδευτική επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων</td> <td data-bbox="1015 432 1350 544">6 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="683 544 1015 577">Αυτόνομη μελέτη</td> <td data-bbox="1015 544 1350 577">57 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="683 577 1015 656">Προετοιμασίας εργασίας (προαιρετική)</td> <td data-bbox="1015 577 1350 656">20 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="683 656 1015 801">Εκπαιδευτική άσκηση στη Διδακτική Συλλογή του Μουσείου Εκμαγείων</td> <td data-bbox="1015 656 1350 801">3 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="683 801 1015 835"></td> <td data-bbox="1015 801 1350 835"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="683 835 1015 869"></td> <td data-bbox="1015 835 1350 869"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="683 869 1015 902"></td> <td data-bbox="1015 869 1350 902"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="683 902 1015 936"></td> <td data-bbox="1015 902 1350 936"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="683 936 1015 969">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="1015 936 1350 969">125</td> </tr> </tbody> </table>		Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	3 X 13 = 39 ώρες	Εκπαιδευτική επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων	6 ώρες	Αυτόνομη μελέτη	57 ώρες	Προετοιμασίας εργασίας (προαιρετική)	20 ώρες	Εκπαιδευτική άσκηση στη Διδακτική Συλλογή του Μουσείου Εκμαγείων	3 ώρες									Σύνολο Μαθήματος	125
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																							
Διαλέξεις	3 X 13 = 39 ώρες																							
Εκπαιδευτική επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ιωαννίνων	6 ώρες																							
Αυτόνομη μελέτη	57 ώρες																							
Προετοιμασίας εργασίας (προαιρετική)	20 ώρες																							
Εκπαιδευτική άσκηση στη Διδακτική Συλλογή του Μουσείου Εκμαγείων	3 ώρες																							
Σύνολο Μαθήματος	125																							
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p><i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Εκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i></p> <p><i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i></p>	<p>Τρίωρη γραπτή εξέταση. Ερωτήσεις αναγνώρισης και σχολιασμού αντικειμένων ή μνημείων και ερωτήσεις ανάπτυξης που αφορούν θέματα και ζητήματα της ύλης που διδάχθηκε.</p> <p>Δυνατότητα προφορικής εξέτασης για φοιτητές με βεβαιωμένη δυσκολία γραφής και κατανόησης.</p>																							

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασική βιβλιογραφία

Θεοχάρης, Δ.Ρ. 2010. *Νεολιθικός Πολιτισμός. Σύντομη επισκόπηση της Νεολιθικής στον ελλαδικό χώρο*. Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.

Καραλή-Γιαννακοπούλου Λ. 2011, *Νεολιθικός πολιτισμός. Αναζητώντας ανθρώπινα ίχνη μέσα στο νεολιθικό περιβάλλον Ανατολής και Δύσης*, Αθήνα: Ινστιτούτο του Βιβλίου – Καρδαμίτσα.

Τουλούμης Κ. 1999, *Πριν από την ιστορία. Μια εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία*, Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

Scarre C. 2023, *Το ανθρώπινο παρελθόν Η παγκόσμια προϊστορία και η διαμόρφωση των ανθρώπινων κοινωνιών*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

Demoule J.-P., Garcia D. & Schnapp A., *Μια ιστορία των πολιτισμών. Πώς η αρχαιολογία*

ανατρέπει τις γνώσεις μας, Αθήνα: Καρδαμίτσα.